

РОСІЙСЬКІ ІНВЕСТИЦІЇ ВДВІЧІ ПЕРЕВИЦЮЮТЬ ОФІЦІЙНІ ОЦІНКИ, ЦЕ МАЄ НАСЛІДКИ ДЛЯ НАЦІОНАЛЬНОЇ БЕЗПЕКИ

Офіційні дані істотно занижують російські інвестиції в Україну. Враховуючи інвестиції через офшори, російські інвестиції в Україну принаймні вдвічі перевищують офіційні оцінки. Це робить українські санкції проти Росії неефективними, а стратегічні галузі економіки незахищеними. Таких висновків дійшли у [дослідженні](#) Центру економічної стратегії.

Рисунок 9. ПІІ із Росії (запаси) як % від українського ВВП

З 2009 року частка активів та оборот російських компаній в Україні скоротилися з 3,6% до 2,1% та з 4,3% до 2,8% відповідно від загального обсягу активів та загального обороту.

«Але найбільше впала виручка, в той час як падіння в активах і зайнятості були не такі суттєві. Це підтверджує той факт, що російський капітал залишився, але можливо став більш прихованим», - коментує Дарія Михайлишина, авторка дослідження та економістка Центру економічної стратегії.

Прихована присутність російських державних інвестицій і інвестицій компаній, пов'язаних з російським урядом, несе безпекові ризики для України. Економісти ЦЕС посилаються на приклад Запорізького алюмінієвого комбінату, який припинив роботу, транспортувавши цінне обладнання до Росії, після покупки росіянами.

Тому необхідно обмежити російські інвестиції в таких стратегічних галузях, як ЗМІ, енергетика, банківська сфера, телекомунікації, металургія шляхом впровадження моніторингу інвестицій, посилення перевірки кінцевих бенефіціарів та усунення прогалін у санкціях.

«Скринінг інвестицій – це створення механізму для перевірки інвестицій в стратегічні сфери, але також гарантія для інвесторів, що після перевірки вони можуть відчувати себе захищено в нашій

країні. Представники G7 повністю підтримують впровадження такого механізму», — заявила під час презентації Світлана Панаїотіді, заступниця міністра розвитку економіки, торгівлі та сільського господарства України.

Згідно з дослідженням ЦЕС, від початку війни українські олігархи купують активи у росіян або допомагають росіянам підтримувати контроль над критичними активами та уникати санкцій. Крім того, Росія продовжує активно використовувати політичні важелі впливу, як-от проросійські політичні партії, церкви і ЗМІ, хоча їхній вплив і зменшився.

При цьому, обсяг торгівлі між Україною та Росією значно скоротився. Загальний імпорт України з Росії впав з пікового значення 18% ВВП у 2012 до 6% ВВП на початку 2019 року.

Дослідження ЦЕС також свідчить про серйозний відтік російського капіталу в банківському секторі. У 2009 році в Україні було 13 російських банків (3 серед десяти найбільших), станом на 2019 вижили лише 5 російських банків. В енергетиці одним із найпомітніших досягнень було припинення Україною прямого імпорту російського газу. Однак російська присутність залишається значною і практично не змінюється в деяких інших важливих галузях, як-от металургія.

З повним дослідженням можна ознайомитися за посиланням: <https://ces.org.ua/russias-economic-footprint-in-ukraine/>

Одним із джерел інформації є база даних Моніторингу взаємних інвестицій (МВІ). Ця база даних включає низку масштабних інвестиційних проектів у країнах пострадянського простору, включаючи Україну, бенефіціарами яких є громадяни Росії. Інвестиційні проекти відображаються, навіть якщо гроші були вкладені через офшори. Також в дослідженні була використана база даних Orbis.

Дослідження було підготовлено за підтримки Центру міжнародного приватного підприємництва (CIPPE), Вашингтон, округ Колумбія. Документ не відображає думки CIPPE або жодного його співробітника. CIPPE не несе відповідальності за достовірність будь-якої вказаної інформації.